

Wyrok z dnia 5 maja 2005 r., III CK 520/04

Poręczyciele na wekslu *in blanco* nie mogą powoływać się na jego nieważność jako podstawę zwolnienia z odpowiedzialności wekslowej z tego powodu, że remitent po otrzymaniu od wystawcy weksla niepełnego uzupełnił go, wpisując datę wystawienia wcześniejszą niż wpis wystawcy w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Sędzia SN Zbigniew Strus (przewodniczący, sprawozdawca)

Sędzia SN Gerard Bieniek

Sędzia SN Zbigniew Kwaśniewski

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa Banku Polska Kasa Opieki S.A., III Oddziału w L. przeciwko Stanisławowi R., Janowi W. i Krzysztofowi L. o zapłatę, po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej w dniu 21 kwietnia 2005 r., na rozprawie kasacji pozwanych Jana W. i Krzysztofa L. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 14 kwietnia 2004 r.

oddalił kasację i zasądził od pozwanych na rzecz powoda kwotę 3600 zł. tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu kasacyjnym.

Uzasadnienie

Zgodnie z ustaleniami przyjętymi za podstawę zaskarżonego wyroku, powodowy Bank udzielił dnia 30 kwietnia 1999 r. kredytu spółce z o.o. "L.-E.". Po tym zdarzeniu powstała spółka "L." S.A. – wpisana w rejestrze sądowym dnia 7 października 1999 r. Przejęła ona przedsiębiorstwo spółki z o.o. "L.-E." jako akcjonariusza na pokrycie nowoutworzonych udziałów oraz jego zobowiązania z tytułu uzyskanego kredytu. Było to przyczyną zawarcia tzw. aneksu do umowy z dnia 7 grudnia 1999 r., w którym powodowy Bank i "L." S.A. ustaliły, że zabezpieczeniem wierzytelności z tytułu kredytu będzie weksel własny niepełny wystawiony przez następcę kredytobiorcy, poręczony przez pozwanych. Weksel ten

wystawiony przez "L." S.A i podpisany przez poręczycieli został wręczony bankowi – remitentowi w dniu 15 maja 2000 r.

Powód uzupełnił weksel dnia 4 kwietnia 2002 r. przez wpisanie kwoty, daty płatności oraz daty wystawienia, którą był dzień, miesiąc i rok zawarcia umowy kredytowej.

W postępowaniu nakazowym pozwani poręczyciele bronili się zarzutem nieważności weksla ze względu na nieistnienie w chwili wystawienia osoby prawnej o nazwie "L." S.A., której pieczęć znajdowała się nad podpisem wystawcy i sprzeciwiali się ustalaniu rzeczywistej daty wystawienia spornego weksla.

Sąd Apelacyjny – oddalając apelację pozwanych – uznał, że skoro pozwani byli poręczycielami, a ich podpisy zostały złożone na wekslu formalnie ważnym, nie mogą uchylić się od odpowiedzialności wekslowej. Co do daty wystawienia weksla Sąd uznał, że jej nieprawdziwość nie ma znaczenia, ponieważ pozwani nie kwestionują autentyczności swoich podpisów, stanowiących źródło zobowiązania z weksla spełniającego warunki formalne. Odpowiedzialność poręczycieli ma charakter samodzielny i istnieje nawet w razie braku zdolności wekslowej dłużnika głównego.

Kasację od tego wyroku wnieśli pozwani poręczyciele Krzysztof L. i Jan W., przytaczając jako podstawę naruszenie art. 101 pkt 6 w związku z art. 77 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe (Dz.U. Nr 37, poz. 282 – dalej: "Pr.weksl.") oraz art. 32 Pr.weksl. Wywiedli, że uzupełnienie przez wierzyciela weksla niepełnego wystawionego *in blanco* przez "L." S.A. z datą 30 kwietnia 1999 r., w której wystawca będący osobą prawną jeszcze nie istniał, a więc nie miał zdolności wekslowej, „zepsuło” weksel, powodując jego nieważność, i zwolniło osoby podpisane od odpowiedzialności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje: (...)

Podejmując analizę podstawy kasacji należy zwrócić uwagę, że art. 32 ust. 1 Pr.weksl. określa zakres poręczenia wekslowego, natomiast ważności zobowiązania poręczyciela dotyczy ust. 2 stanowiący o formalnej jedynie akcesoryjności jego zobowiązania, które nie jest pochodne ani subsydiarne w stosunku do zobowiązania poręczonego. Ponieważ poręczyciel podpisujący weksel w tym charakterze zaciąga wobec remitenta własne zobowiązanie, nie może powoływać się na zarzuty przysługujące wystawcy w stosunku do posiadacza weksla. Wyjątkiem są zarzuty dotyczące wad formalnych, te jednak w

rozpoznawanej sprawy nie zostały podniesione, gdyż przedstawiony do zapłaty weksel pod względem formalnym odpowiadał wymaganiom art. 101 Pr.weksl.

Zgodzić się jednak należy ze skarżącymi, że będąc dłużnikami mogą podnosić tzw. obiektywne zarzuty dotyczące nieważności weksla, powodującej obiektywną niemożność dokonania poręczenia wekslowego, dopuszczalnego tylko na wekslu lub przedłużku (art. 31), a nie na innym dokumencie. Oparcie argumentacji skarżących stanowić ma uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 1995 r., III CZP 66/95 (OSNC 1995, nr 12, poz. 168), rozstrzygająca, że treść zobowiązania wekslowego ustala się na podstawie tekstu weksla. Z niej poręczyciele wyprowadzają wniosek o niedopuszczalności ustalenia na innej podstawie niespornej daty powstania zobowiązania wekslowego.

Zapatrywanie to nie może być akceptowane, ponieważ w sposób bezzasadny rozszerza zakres pojęcia treści zobowiązania wekslowego, utożsamiając je z tekstem weksla. Tymczasem Prawo wekslowe rozróżnia elementy formalne weksla pozostające w opozycji znaczeniowej do jego treści (art. 11, 32, 78, 83 oraz art. 37, 53, 88, 94, 96). Rozróżnienie to nie deprecjonuje wagi wymagań formalnych, które wspólnie z treścią tworzą jego moc wiążącą dłużników, nie budzi jednak wątpliwości, że data wystawienia należy do wymagań formalnych. Korzystanie zatem przez awalistę z zarzutów dotyczących wady formalnej nie podlega ograniczeniu, o którym mowa w omawianej uchwale Sądu Najwyższego, ale nie wyłącza również obrony remitenta polegającej na wykazywaniu, że konieczny składnik formalny znajduje się na wekslu, a ponadto że w chwili wystawiania weksla niepełnego i zawierania porozumienia wekslowego wystawca istniał jako osoba prawna. Trzeba dodać, że podniesiony przez poręczycieli zarzut braku zdolności wekslowej wystawcy wymagał właśnie wykazywania okoliczności niewynikających z tekstu weksla.

Poręczyciel niepozbawiony co do zasady prawa podnoszenia zarzutu braku zdolności wekslowej musiałby jednak wykazać zasadność zarzutu w odniesieniu do chwili powstania jego zobowiązania wekslowego (warunkowego ze względu na wymagania prawne co do realizacji), tj. zwarcia porozumienia wekslowego i wręczenia niepełnego weksla. Brak ograniczeń w porozumieniu odnośnie do daty wystawienia nakazuje przyjąć, że jej oznaczenie zostało pozostawione remitentowi. Wpisanie daty nieprawdziwej nie spowodowało nieważności weksla z przyczyn zarzucanych przez skarżących skoro możliwe było ustalenie, że w dniu 7 grudnia

1999 r. i później wystawca – wpisany w rejestrze spółek handlowych – miał podmiotowość prawną, a uzupełniony weksel był płatny nie za okazaniem lecz w oznaczonej dacie. Ponieważ wystawcą weksla była osoba prawna, antydatowanie weksla płatnego, po uzupełnieniu, w dacie oznaczonej nie wpływa na jego ważność ocenianą pod kątem zdolności wekslowej, gdyż miarodajna dla oceny chwila – wystawienia i wręczenia weksla niezupełnego – nastąpiła, gdy wystawca miał podmiotowość prawną. W przeciwnym wypadku jego organ nie podpisałby się w tym charakterze, a odpowiedzialność wekslowa oparta jest na samodzielności podpisów na wekslu, wyraźnie ustanowionej w art. 7 Pr.weksl.

Skład orzekający podziela w tej mierze orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 2 maja 1936 r., C.III 138/34 (Zb.Urz. 1936, nr 3-4, poz. 98), wydane pod rządem rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 r. o prawie wekslowym (Dz.U. Nr 100, poz. 926), stwierdzające, że kto umieścił swój podpis na blankiecie wekslowym, ze świadomością, iż dokument ten będzie lub może być wypełniony zobowiązaniem wekslowym, czyli podpisał blankiet w takich okolicznościach i w takiej formie, że według panujących w obrocie zapatrywań należało wnosić, iż miał zamiar zaciągnięcia zobowiązania wekslowego i ten podpisany blankiet oddał osobie trzeciej, ten podpisem swym w związku z oddaniem blankietu stworzył już z chwilą podpisania zobowiązanie swe do ponoszenia wekslowej odpowiedzialności po wypełnieniu blankietu treścią weksla, czyniącemu zadość wymaganiom art. 1 Pr.weksl.

Nie dopatrując się usprawiedliwionej podstawy kasacji, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 393¹² k.p.c.).

